

LA INCREADA CONSCIENCIA DE LA RAÇA

Rosa CABRE

Amb *La increada consciència de la raça*, premi "Prudenci Bertrana" 1971, Terenci Moix inicia la trilogia "Una història catalana". Es tracta de l'anàlisi de la situació catalana actual

des de l'angle de l'alta burgesia, sector capaç de mantenir, encara, qualsevol possibilitat de cultura autònoma. L'arribada a Port Serrat, seu privilegiadíssima, de l'hereu d'una de les famílies burgeses de més tradició, Siro Alexandre Artigas, crea el conflicte, i per tant, el relat que troba el seu desenllaç en la immediata partença del xicot. Durant encara no un parell de dies, Siro s'insereix en aquest món, fet de contradiccions i amaneraments, amb tot el desorientament que travessa la cultura europea. El noi, per un camí irracionalista, torna al lloc d'origen a fi de "reconèixer al fons de la meua ànima aquelles coses bones que, encara increades, podrien ésser la llavor d'un Siro més arrodonit, segons l'arrodoniment que manés la història" (202). Aquesta recerca es fa en el doble pla actual i històric, tipificat aquest darrer, especialment, pels colonitzadors grecs. De les relacions entre el protagonista i el seu antic mestre, convertit ara en un intel·lectual, sorgeix la ideologia de l'obra. Siro cerca, per al seu problema —ressò d'altres de generals— una solució individual. Narcís Llaudó, en canvi, davant la impossibilitat d'un remei col·lectiu, sent la frustració personal, però és prou àgil per a entendre que no és individualment com podrà sortir-ne. Moix aprofita l'oposició entre els dos personatges per donar dues actituds molt concretes davant la crisi d'Occident, oposició que va condicionada per les diferències d'origen, de tradició cultural en què s'han format i pels anys que els separen. Però el que crec més important d'aquesta oposició és que, per mitjà d'ella, l'autor manifesta la seva posició en l'acceptació o rebuig dels termes racionalisme-irracionalisme. La frase en la qual el racionalisme de Narcís Llaudó s'afirma per damunt la posició irracional de Siro, en la discussió que té lloc cap al final del llibre, em sembla decisiva per a afirmar que Moix admet tot element imaginatiu als seus relats mentre serveixin als seus principis racionalistes. L'expressió queda formulada en els següents termes: "Desgraciat! El teu món se n'està anant a la merda i tu el vols defensar amb literatura!" (p. 253).

La increada consciència de la raça evidencia l'ambició i la capacitat que, com a novel·lista, té el seu autor, el qual pretén enfocar la problemàtica catalana des d'un punt de vista europeu. El tractament estilístic que dona a l'obra s'identifica formalment amb l'estructura decadent

DARRERES EDICIONS

ASSAIG

- *Cartes dels camps de concentració*, de Pere Vives. Edicions 62. Col·lecció Antologia Catalana.
- *Sobre Salvat Papasseit i altres escrits*, de Tomàs Garcés. Selecta, Editorial.
- *Carlins i liberals*, de Ramon Grabolosa. Premi de biografia catalana Aedos. Aedos Editorial.
- *La lliga catalana*, d'Isidre Molas. Edicions 62. Col·lecció "Estudis i Documents". 2 v.
- *Història de Catalunya*, dirigida per Joan Reglà, 1.er volum. Aedos Editorial.
- *La quiebra de la monarquía absoluta*, de Josep Fontana. Ariel Ediciones.
- *Anarquismo y sindicalismo en España (1864-1881)*, de Josep Termes. Ariel, Ediciones.
- El primer volum de les *Obras Completas* de Jaume Vicens Vives. Vicens Vives, Editorial.

DARRERES EDICIONS

la increada consciència de la raça

PREMI PRUDENCI BERTRANA 1971

i caòtica de la pròpia realitat. Els elements que donen aquesta configuració bigarrada van del tòpic a una imatgeria de cartró pedra que serveix de decoració de fons. Moix parteix de les tècniques actuals, però n'inclou, a més, algunes altres típiques de la novel·la romàntica, de fulletó i dels còmics.

Ara bé, amb totes aquestes possibilitats la novel·la decep, i, ja sigui perquè l'autor no ha sabut substituir la manca d'acció narrativa per un procés assagístic més àgil, ja sigui degut a les excessives reiteracions que carreguen de monotonia les reflexions de l'autor, la novel·la resulta ensopida. Per altra part, ni l'anàlisi de la classe burgesa no es massa coherent, ni tampoc la imatge que dóna de l'intel·lectual en tant que relacionat amb aquesta classe.

En conjunt sembla, doncs, que el motiu pel qual **La increada consciència de la raça** no ha reeixit a ésser la novel·la que promet, radica en el fet que l'autor no n'ha resolt la lògica interna i el dinamisme, condicions essencials per a despertar interès. La contradicció entre les evidents qualitats professionals de Terenci Moix i el resultat d'aquesta obra fa pensar que fou escrita amb força precipitació.

Terenci Moix, **La increada consciència de la raça**. Barcelona, 1971. Edicions 62. Col·lecció "El Balanci", núm. 72.

DARRERES EDICIONS

NOVEL·LA

- La segona edició de "**Món mascle**", de Terenci Moix, així com la traducció al castellà d'aquesta obra, amb un pròleg de Pere Gimferrer. Aymà Editora.
- **Crònica de la molt anomenada ciutat de Montcarrà**, de M.ª Antonia Oliver. Edicions 62. Col·lecció "El Balanci".
- **Els alicorns**, de Gabriel Janer i Manila. Premi "Josep Pla", 1971. Edicions Destino.
- **De mica en mica s'omple la pica**, de Jaume Fuster. Edicions 62. Col·lecció "El Balanci".
- **Fes memòria Bel**, de Vicens Riera Llorca. Premi "Sant Jordi", 1971. Selecta, Editorial.
- **Introducció a l'ombra**, de Manuel de Pedrolo. Proa, Edicions.
- **Pas de ratlla**, de Manuel de Pedrolo. Proa, Edicions.
- **Obres Completes** de Pere Coromines. Selecta, Editorial.

CONTES

- **El cementiri de les roses**, de Gabriel Janer i Manila. Premi "Víctor Català", 1971. Selecta, Editorial.

POESIA

- **Càntic dels Càntics**, de Joan Brossa. Edicions 62. Col·lecció "L'Escorpi" de poesia.

DARRERES EDICIONS

15